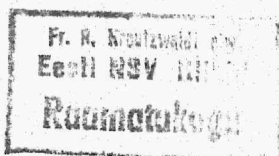

UUED AVARUSED

VAIMLISE KULTUURI JA TSIVILISATSIOONI
EDENDAMISE AJAKIRI

4

MÄRTS

SISU:

1924 A.

Ajajärgud inimelus. Moodsad roosiristlased ehk salateaduste renaissance. Teosofia. Mis on hüpnotism ja spiritism? Tunne iseennast. Mõnda „poliitilistest parteidest“. Kuulutused.

BALTI PUUVILLA KETRAMISE JA KUDUMISE VABRIKU

Tallinnas. **A-S.** Asut. 1898

Tööliste arv üle 2000.
Ketruse värtmaid 70.000.
Kangru telgesi 2000.

V a b r i k :

Kopli tänav nr. 21. Telefon 1-43.

J u h a t u s :

Väike Karja tän. nr. 8. Telefon 24-28.
Telegr.-aadr.: "Cotton".

L a d u d :

Tallinnas, S. Karja tän. 13. Tel. 2-41.
Riigas, Leela Creciniekuela 12. Tel. 208.
Kovnos, Schlosserstr. 2-a.
Telegr.-aadress: "Baltlager".

UUED AVARUSED

VAIMLISE KULTUURI JA TSIVILISATSIOONI EDEND. AJAKIRI

Tellimise hinnad: Aastas 600 m. raam., $\frac{1}{2}$ a. 340 m. ja $\frac{1}{4}$ a. 180 m.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused Eestis.

Ajajärgud inimelus.

(Järg.)

Kolmas ajajärk 18-st kuni 27-da eluaastani.

Mõistuse arendamine.

Biogeneetika järele on inimeses 18-da aastaga alam areng lõpetatud ja nüüd alles algab inimlusele omane mõistus oma loomulist aktiivset arengut.

Selle ajajärgu ülesanne seisab selles, et noort inimest kollektiivsest loomalisest psüühast mõistuse lahutava jõu abil vabastada ja teda enese saavutatud mõistuslike kujutlusilma juhatada. Tähendab, teaduse kaudu on tema välja arendanud oma mõistuse ja arusaamise kolmest vormide riigist: maise, madala hinge ja konkreetsete mõtete riigist. Ajajärgu lõpul õpib tema tehnika kaudu endale nähtavat ilma alla heitma. See õpetükk tuleb ajajärgu vältusel kogu energiaga omandada, kui meie loomisvõimlist mõttejõudu küpsusele tahame viia, mis meid inimlusse tõstab.

Teise ajajärgu lõpetajad püüavad kõige pealt nähtava ja eeterilma nähtustest aru saada.

Sümboolika teeb meile nüüd selgeks, et kõik alamate ilmade nähtused alati ainelised, alguskujulised palju kõrgema vaimlise ideede ilma vormid on, ja edasi, et peale vaimlise vormide ilma veel neid ühendav hingeilm olemas on, et üks tahe ehk üks elu nende kahe tegurite kaudu end ilmutab.

Tunnistades Jumalat kogu ilma alguseks ja inimkonda temast võrsunuks, on selle ajajärgu vaimline äratundmine.

Kolmandal ajajärgul tuleb nüüd seda sisemist arusaamist kõikidest nähtustest kaine mõistuslikku ettekirjutuse valda üle

viia. Tekivad mitmesugused teadused, mida siis mõistus tagajärjetult ühtlasse filosofilisse ettekujutusilma püüab koondada.

Õpekäik kolmandas ajajärgus viib inimese mitmesugused kehad selle aja arenguga täpselt kokkukõlasse. See kujuneb iga arenemisvõimlise inimese juures ühte viisi, seepärast oleks vaja kõige esiti selle ainelise alusega tutvuneda.

18 eluaastal ärkab juba tegev mõttekeha täiele aktiivsusele. Kolme aasta jooksul areneb tema oma enese alal. 21-dest aastast peale algab ta ihade-keha oma võnkumiste alla painutama, sellest täielikult läbi kasvades, et teda lõppude lõpuks oma võimu alla heita. Selle protsessi vältus kestab jällegi 3 aastat. Selle aja jooksul on mõlemad kehad nii liitunud, et nende läbi avanev vaim ja hing näiliselt ühte jõudu esitavad. 24-dal aastal astuvad nemad esiteks elukehaga vastu mõjuvusse. Peale täieliku ühinemise viimasega luuakse ühendus tiheda füüsilise kehaga. Selle ajajärgu lõpul seisavad kõik neli keha omavahel täielises harmoonilises vastumõjuvuses, kuid mõttekeha ülevõimu all. Sellega jõuab inimelu alles 27-al eluaastal oma täiele isiklikkusele ja intellektuaalsele küpsusele.

Nimetatud kehade mitmesugused muudatused peavad end ka mõistuses, mis selles ajajärgus areneb, vastu peegeldama. Teise ajajärgu lõpul olevasse kõrgesse võnkumisse astub nüüd kolmanda algusel mõttekeha aktiivsus. Arenguastmele vastavalt võib igaüks seda uut tegurit enam ehk vähem selgesti tunda, mõnikord koguni nii tugevalt, et tema ilmavaates täieline pööre algab.

Selle arengu algusel on mõistus nõrk ning tegutseb selle tõttu meeleldi kõrgemas mentaal piirkonnas, filosoofias. Kui esimene järk oma lõpule läheneb, siis on tema suure huviga tegev looduse filosoofia konkreetsetes vallas. See on tundemärk et mõistuse keha on astunud kergesse ühendusse kõikide alamate kehadega.

Peale kolmanda aasta lõppu puutub mõistus varem as ajajärgus puhastatud ja peenetundelisemaks muudetud eeterkehaga kokku. See avaldub elava huvina igasuguste kunstide vastu.

Iludus ilmub mõistuslise teadusena esteetikas. Õigus ja iludus on need alad, mis nüüd kõige enam vaimustust esile kutsuvad. Selle järgu lõpul ärkab suurem huvi kunsti elus tarvitusele võtmise vastu. Kunsttööstuse mitmesugused harud võidavad inimese tähelepanu ja tema hakkab ise mõneski suhtes neis arendust saavutama. Sarnane ühinemisprotsess filosoofiliselt haritud vaimu ja kunsti mõttes hääletatud hinge vahel kestab nagu tähendatud, kolm aastat, kuni 24-da eluaastani.

Peale selle kui mõlemad kooskõlasse on seatud ja meesprintsip võimu oma kätte on saanud, saavutab hing alles jõu, kolmanda suure maise ilmaga vastumõjuvusse astuda, ja nimelt esiteks eeterlise osaga.

Tegev koostöötamine selle kolmanda kehaga ilmutab iseloomustava värvinguga jõudu, nimelt huvi mitmelaadiliste loodusteadlike õpetusharude põhimõtete ja teoreetilise külje vastu. Mõistusliselt süvenetakse maise maailma mitmekesisusse, seda loodusteadustesse jaotades. Ja lõpuks, peale selle kui ka füüsilise keha erkude süsteem oma kõrgema käsutajaga täielisse ühendusse ja tema rütmile allunud on, suudab mõistus loodusteaduse teravat, täpset mõiste-tööd täide saata. Sellega võidetakse arusaamine ja huvi mehaanika õpetuste vastu. Mõistuse küpsus kolmanda ajajärgu lõpul, 27-da aastaga, väljendub selle läbi, et peale loodusteaduste valitsemise tehnika abil vahendid luuakse, mille varal võim maise maailma üle saavutakse.

Seega on iseloomustatud mõistuse areng kolmanda ajajärgu vältusel.

Meie näeme, et ajajärgu algusel nõrk mõistus, mille tallermaaks ainult ta oma päralt olev kerge mõistete valdkond oli, lõpuks väga suureks jõuks areneb, mis füüsilise maailma tihedast aimest teaduse valgusega läbi tungida, seda moodustada ja vallutada suudab.

Kirjeldatud viisil viiakse mõttejõud tema loomulikule kasvule vastavalt kõrgema arengu astmeni ja mõistuse küpsuseni. Selleks otstarbeks peavad, nagu meie nägime, mitmesugused kehad teatud järjekorras tegevusele asuma, et lõpuks ühises tegevuses kõige suuremat jõudu ellu kutsuda.

Mil viisil praktiline õpetus kolmandas ajajärgus peaks kujunema, seda on alles aja jooksul mõimalik kindlaks teha, kui üks põli teise ajajärgu arengu lõpetanud on. Igatahes tuleb täpselt kinni pidada kehade perioodilisest arengust, mis-sugused kõige loomulikumat viisil ise õppimise sisu ära määravad. Loomuliku korra ja selle käsutavast häälest kõrvale kaldumine tasub end möödapääsematult, kas varem või hiljem. Kooskõlas lõpmatuga tunneme meie õnne, rõõmu, siis aga ilmuvad valu ja viletsus lahkkelide tagajärgedeks.

Et meie looduse häält iialgi tähele pole pannud, seepärast oleme tema rütmist väga kaugele kõrvale kaldunud ja ebatõelisi kunstlisi elualuseid loonud, mis omakorda maailma sõda ja vahetpidamatuid revolutsioone esile on kutsunud.

Sõda ja revolutsioon tõestavad alati suuri lahkkelisid kooskõlas, mis inimeste isikliste soovide ja üksuse universaalsete soovide vahel peaks olema. Seniajani ei ole neist iialgi kui inimeste väiklase ilmavaate parandajaist aru saadud. Kunagi ei ole inimesed kõige vähematki neist katastroofidest õppinud ega nende põhjustest aru saada püüdnud. Et meie omas elus universaalsest vaimlisest nõudest kõrvale kaldume, siis tuleb seda põhjust ka vaimlises ja mitte ainelises valdkonnas otsida. Senisest alatasa edasikestvast revolutsioonist ja selle hiiglasuurest ulatusest näeme, et nende tõeline põhjus lõppude lõpuks kõrvaldatud peab saama. See põhjus oleneb aga pääsjalikult meie raha seisust, mis omakorda jällegi meie materialistilise ilmavaate tagajärg on. Kergesti seda küsimust siin puudutades tähendame, et tema teaduslisi õpetusharusid on loonud, mis kolmanda ajajärgu uurimisse puutuvad.

Sündmuste käigu kohta mööduandev seltskond ja tema juhid seisavad meil kitsa silmapiiriga materjalistlisel vaatekohal. Selle ilmavaate seisukohalt juhivad nad ühiskondlist ja riiklist elu ning rahvaste vastastikust vahekorda. Luues selle tõttu ebatõelikke ja ebaloomulikke olukorde, mis valju sunnina tunduvad ja mida lõpuks kui mitte väljakannatatavaid ahelaid murtakse.

Rahasüsteem, nagu juba öeldud, on selle materialismi tagajärg ja meie äärmiselt korratu majanduslise elu põhjus.

Majandusest aga oleneb meie kehalise olemasolu hää ja halb seisukord, mis oma korda suurel määral selle keha läbi väljenduva elu peale mõjub, nagu meie seda korduvalt oleme näinud, ja mille elementaarsemaks tagajärjeks on kehalik enesekaitse tarve.

Nõnda mängib rahasüsteem elu ilmuvuses maa peal kõige suuremat osa ja igaüks, kes mingisuguse reformi (uenduse) alal inimkonna kasuks tahab töötada, olgu see kas vaimlikes, hingelises ehk kehalises suhtes, sel tuleb kõige pealt siit alata.

Kui suuri tagajärgi võivad väiksed põhjused esile kutsuda, seda näitab väga õpetlikult meie rahasüsteem oma däämonilise ajasaavutuse, protsendi orjusega. Sellest kunstlisest saadusest tekkinud kaootiline elu on rahva ja poliitilise majandus-teaduse loonud. Võitlus olemasolu pärast ei saa nende läbi mitte kergendatud, vaid muutub ainult raskemaks, ja seal peavad siis kaubandusteadused abiks olema. Kuid elu muutub alatasa keerulisemaks, asjaolud käivad üksteisele vastu ja neid peab õigusteadusega taltsutama. Tekivad parlamendid oma seaduste lõpmata hulgaga, kuid need ei puuduta sugugi ülemaltähendatud algpõhjust, eksitavad inimest ikka enam ja olud muutuvad ikka anarhilisemaks. Nendele seadustele, mis vast viletsaid kunstlisi saavutusi esitavad, võib ainult sõjariistade abil võimu võita. Et seda ebaloomulikku nähtust meie teadusele sisse raiduda, on tekkinud sõjateadus. Militarism, meie puuduliku rahasüsteemi lõpuresultaat, neelab nüüd oma enese esilekutsuja, nõudes omale ühe veerandi ehk kolmandiku riigi tulude ja kulude arvest. Nõnda keerleme meie eneste poolt loodud ja seepärast eluta vormide ringis, mida teadusteks nimetatakse, sest et meie materjalistidena ainult välist kuju ja tema mõjusid elu põhjuseks loeme,

Kõik nimetatud, kunstliselt välja mõeldud teadused on ainult väljenduva elu ahelad, selle tõttu kaovad nad jäljeta kolmanda ajajärgu õpekavast.

Kujutagu igaüks enesele ette, kui palju tööjõudu selleläbi vabaneb ja noorte inimeste poolt selleks ära kasutatud võib saada, mis neile endile vaja.

Arsti, usu- ja õigusteaduse tõelik mõte peitub ainuüks igavese elu valdkonnas, kuid mitte välistes vormides ja dogmades. Need puudutavad ainult ebaloomulikke nähtusdi, end ilmutava „elu“ haigusi maa peal ja vallutavad neid, arstiteadus füüsilises, usuteadus hingelises ja õigusteadus vaimlises nähtuste ilmas. Kuid „elu“ ja tema seaduspärased avaldused võivad ainult viiendas vabaduse ajajärgus, ja ainult inimeste poolt, kes selleks iseäranis kohased ning neljanda ajajärgu õnnelikult on lõpetanud, intuiitiivselt ära tuntud saada, kuid mitte kolmandas vabaduseta ja formaalse teadmise aastakümnes.

* * *

Teise ajajärgu hingelisele arendamisele järgneks kolmanda perioodi esimeses järgus loomulikult usuõpetus, võrdlev usu-teadus, mõtteteadus ja loodusteadus.

Teises kolmandikus vaimhingeline kunstide valdkond ja suur kunsti ala.

Viimases kolmandikus loodusteadused ja tehnika.

Nais-noorsugu peaks, vastavalt tema jõu koondumisele hingelises valdkonnas, ainult 2 esimese kolmandiku teadustega, kuid loodusteadusega ainult üldiselt tutvunema; tema loomulik ülesanne on hiljem hinge riigi, kuid mitte maise maailma preestriamet. Noorelmehele tuleb selle vastu, kui tulevasel maise maailma vaimlisel vallutajal ja selle Jumalariigiks moodustajal, vaimu arendavaid ja maist maailma valgustavaid valdkonde kolmanda ajajärgu viimases järgus põhjalikult uurida.

See õppimiskäik peab kõikidele elanikkudele mõlemast soost sunduslik olema, ja nimelt noortemeestele 18-st kuni 25, naisnoorsoole 18-st kuni 28-da aastani. Eksame ei saa ei kesk ega ka ülikoolis olema. Mitte kasutatud vormide teadmist, vaid koondumisvõimet ja loodusjõulist mõttejõudu saadakse siis arendama, peale selle tuleb noortelmeestel end veel mõtete valitsuse algaalustega tutvustada.

Järgneb

Moodsad roosiristlased ehk salateaduste renaissance.

Okkult- teadusline romaan G. W. Surya

(järg.)

Doogmade surmav jää, piirdunud ning külmasüdamlise materjalistlise ilmavaate jää on nüüd purunenud. Kevadtuled, jah, kevadtormid kohavad üle meie vaimlise ja sotsiaalse elu! Meie elame juba mõni aasta ühe uue suure aja algust üle, seisame keset sündmusi. —

Kahjuks oleme ka viimase seitsme aasta jooksul veendumusele jõudnud, et nimelt uuel vaimlisel ajajärgul peaaegu alati ilma ajaloos suured poliitilised sündmused, sõjad ja revolutsioonid ja isegi ebatavalised elementaarsündmused (Messina!) kaasas käivad.

Ning praeguseid asjaolusid tähele pannes ei ole poliitilised pöörded kahjuks mitte veel lõppenud. Mis meie viimastel aastatel üle elanud oleme, oli asjatundjate-diplomaatide sõnade järele ainult meie ilmajao poliitilise ümbermoodustamise suure draama esimene akt. Sellepärast nägime, kuidas kõik Euroopa suur- ja väikeriigid oma sõjaväge ja laevastikku palavikulise hoolega pärast Balkani sõda 1912—13 suurendasid. Veel ilmaski ei ole Euroopa nii sõjariistus olnud, kui just sel silmapilgul, mil selle raamatu teine trükk ilmus. Aga enne, kui meile jälle paremad ajad tulla võivad, peab see hirmus poliitiline põnevus kuidagi lõdvenema. Olgu see ilmasõja näol, nagu seda ajalugu veel ilmaski pole näinud, või teisiti, kuid sellele järgneb Euroopa kultuurrahvaste majandusline kokkuvarisemine äärmise progressiivse ettevalmistuse tagajärjel. Missugused tagajärjed sarnasel majanduslisel katastroofil ühe riigi sisemise poliitika kohta olla võivad, seda võib vaevalt ette näha. Küllalt sellest, kui selle päale mõtleme, et kui mingisuguseks suureks poliitiliseks pöördeks aeg käes on, et siis midagi ootamatut võib sündida. Kes oleks seitsme aasta eest unes võinud näha,

*) Käesoleva romaani sissejuhatus ja romaan ise ilmuvad paraleelselt, Toimetus.

et Hiina vabariigiks saab? — Millega aga mitte sugugi öeldud ei ole, et ainult vabariigil võimalik on oma kodanikkudele õnne tuua. Peetagu ainult silmas, mis Mexikos juba mitu aastat sünnib, ning pandagu Prantsusmaad tähele, kuus see oma tasumishimu kustutuseks Venemaaga ühenduses sugugi tagasi ei kohku, kui ta tervet Euroopat sõtta ja viletsustesse tõmbab. Jah, tõsiasi on siiski see, et konstitutsioonilised riigid Saksamaa ja Austria-Ungari oma pikameelse poliitikaga üleüldise rahu viimase seitsme aasta jooksul enam kui korra päästa oleks võinud.

Kuid jätame nüüd poliitilised võimalused kõrvale ja loodame, et kõik hästi lõpeb, ning pöörame mõne küsimise juurde, mis just austatud selle raamatu lugejatele lähemal seisavad.

Kõige esiteks hoiatan üleliigsete okkultsete harjutuste eest. Kus mitte psüühilisi võimisi sündides kaasa pole antud, sääl areneb vaimline kasv arusaadavalt väga aeglaselt. See hariliku kasvuajajärgu vägivaldne lühendamine võib kergesti väga halbu tagajärgi hingelise ja kehalise tervise kohta avaldada.

Teiseks ärgu lahkugu keegi oma kodanlise olemasolu kindlalt pinnalt, enne kui tal vaimlised tiivad täiesti tugevad ei ole. Sest nende iseenesest arusaadavate reeglite mitesilmaspidamise läbi on paljud laevaõnnetust kannatama pidanud. Nad lootsid mõne kuuga üleliigsete harjutuste varal mingi okkultse jõu omandada, ehtasid sellele omad elukavatsused ja pettusid sellepärast. Ebaõnnestanud yogist on harilikult husteriker saanud ning selle läbi on tal võimata olnud mingsugust kodanlist elukutset pidada. Või nad ootasid mõnesuguste „salateadlaste“ või „meistrite“ ootamatu abi pääle. See saab aga kindlasti ainult üksikutele äravalitutele osaks, sellepärast ei ole ime, et harilikul kodanikul, päälegi veel kui ta okkultsed püüded egoistlist laadi on, ühtegi abi tõsiselt okkultistidelt, meistritelt saada ei ole.

Lõpuks võiks veel kolmanda liigi pettunuid nimetada, need kes täiesti oma kasu püüdmata okkultismiga tegemist teevad või mõne uuenduse, humanitaar püüete eest ihu ja hingega võitlevad ning selle juures end kõiksugu takistustest taga kiusatud tunnevat olevat. Jah, kuhu jääb siis lepitav õigus, kus meistri abi? hüüavad sarnased raskelt proovitud inimesed

sagedasti. Ning nad ei tea, et nad ise oma tõsise ennastohverdava püüde läbi kõige selle näiliselt ebaõigustatud õnnetuse omale kaela tõmmanud.

Nende paradoksaalsete nähtuste seletus oleks see, et niipea kui inimene tõesti oma eluviiside, oma tegude jne. läbi kõrgema elu teele astub, avab ta selle läbi automaatselt oma paha karma vesiväravad ning rooside asemel näeb ta teel ainult okkaid. Just selle proovi pääle juhatakse õpilase tähelepanu väga vähesel määral. Ta on, võib olla määratum ja raskem läbi teha, kui fantoomide või kiredega võidelda! Ülepea, kes valguse eest võitlejaks on hakanud, see peab selle pääle valmistud olema, et pimeduse jõud talle kõiksugu takistusi teele ette veeretavad. Jah, võib isegi juhtuda, et ta veendumuseks kangelase või kannatajana oma elu jätma peab.

Kes inimkonna tragöödiat mõista püüab, see tuleb varem või hiljem äratundmisele, et kõrgemad väärtused, kõrgemad arenemisastmed ainult kõige suuremate ohvritega saavutatakse. Kui see mitte nii ei oleks, siis ei oleks need kõrgemad väärtused mitte enam kõrgemad väärtused. Nii nagu kulda sulatusahjus kõrvalainetest puhastatakse, nii võib kõik, mis meis parem, valude ja pisarate läbi täiusele jõuda. Tõus ohvrita ei ole võimalik. Harnack ütleb: „Kes ajaloosse pilgu heidab, see tunneb ära, et süütute ja õigete kannatus õnnistus on, et mitte sõnad, vaid teod, mitte ainult teod, vaid ohvrimeelsed teod, aga ka mitte ainult ohvrimeelsed teod, vaid elu ohverdamine suuri edusamme ajaloos võimaldanud.“ Sellepärast katsugu end igaüks, kas ta küllalt tugev on selleks, et sarnaseid katseid läbi teha, sarnaseid ohvrid tuua, enne kui ta otsustab lühikest kuid äkilist ja okkalist teed forseeritud arengule alustada.

Kõige parem on, kui alguses ainult teoreetiliselt okkultismiga tutvunetakse, kusjuures end hääde raamatute läbi kasvatada püütakse. Kõik muu jäetagu aja küsimuseks. Ainult mitte ülepea kaela tormata. Kes siiski kahjutut okkultset harjutust otsekohe alata tahab, see mediteerigu seda vormelit: „Aita kõiki olevusi,“ nagu see selle raamatu viimases päätükis öeldud on. Aga ka selleks on kannatust ja püsivust vaja, ilma milliste voorusteta ka praktilises okkultismis midagi saavutada

ei võida. Samuti on hää, kui kellelegi ei öelda, et okkultismiga üleüldse tegemist tehakse. Mis salajas idaneb, see võrsus kõige paremini.

Sarnaseid kogemusi, mis suuremalt jaolt vaatlustel põhjenduvad, võib igaüks koguda, kes mõne aasta okkultsete uurimistega tõsiselt tegemist on teinud ning selle aja jooksul enese või teiste sinna poole püüdjate saatuse käiku silmas on pidanud. Selle juures ei tarvitseta veel kaugeltki salateadlane, yogi või maag olla (selle raamatu autor ei ole seda ka mitte), vaid rahulikust, asjalikust vaatlemisandest on küllalt. Ka ei ole sugugi tarvis mõne salakooli või orduga liituda, et esimesi põhjapanevaid okkultseid uurimisi teha. Käesoleva raamatu autor tunnistab otsekoheselt, et ta ühtegi salakooli ega organisatsiooni ei kuulu, ega ka ühtegi õpilast vastu ei võta, veel vähem neid mõnda salakooli astuda soovitab. Ta võib kõigile tööpoole püüdjatele ainult üht nõu anda, sarnastest salakoolidest tegelikult eemale hoida, iseäranis siis, kui nende „ülemused“ tundmatud on. Kõik, mis ta ütelda tahtis ja võis, on ta selles raamatus avaldanud.

Üks neist sagedatest küsimustest, mis raamatu autorile ette on pandud, käib harilikult roosiristlaste sünnipäeva ja nende olemise kohta. Selle küsimuse lahenduseks ilmus 1913 dr. Maack'ilt teisest trükist uue sissejuhatusesega „Christian Roosiristi pulm.“

Selle raamatu sissejuhatuses andis dr. Maack oma põhjaliku uurimise põhjal küsimusele roosiristlaste olemusest lühikese kuid tabava vastuse. Ta leiab nende sünnipära lähedases ühenduses Idamaa Kristuse müsteeriumiga olevat. Igatahes on see õigem vaade, kui et tervet roosiristlust ainult Christian Roosiristlase pääle, nagu see harilikult sünnib, tagasi juhiti. Veel edasi läheb dr. Franz Hartmann omas „Roosiristlaste juhtumistes,“ milles ta ütleb, et roosi ja risti saladused juba ammu enne Kristust kõikide rahvaste äravalitute hulgas tuntud olid. Hartmann püüab roosiristlastele müstilise tähenduse anda; Maack sellevastu viib roosiristlased kui ka vabamüürlased ajaloolisele skeemile. (Järgneb.)

Mälestused.

(Järg.)

Uue tegevuse, uue loova tööga algab sinu uus elu, — see elu, mis tõsine elu on, kus sa end vabana kõigist isiklikuist lootusist, vabana kõigist pettumusist kõrgema teenistusele pühendad, — oma isiklise kasuta tegevusele kõikide kasuks.

Sellepärast rutta, et meie veel palest palesse teineteist näha ja teineteisega rääkida võiksime. Pääle selle olen kõik võimalused silmas pidanud, kõige pahemal juhtumisel võid ka mu ainsa pojaga nõu pidada. See on juba mitu aastat tegelik arst ja ma olen talle kõik jutustanud. Minu väärtuslik raamatukogu, minu enese kirjalikud ülestähendused mu arvurikaste kogemuste ja vaatluste põhjal kõige nägematu ühenduse alt, — see kõik saab tema omaduseks. Ning ta on väärt et minu järeltulija olla.

Sellepärast usun ma, et tal korda läheb minu pärijaks saades seda teostada, mille poole ma nii agaralt püüdnud olen. Sõnad on naisele omased, ent teod mehele! — Ja kui sa mulle viimast rõõmu tahad valmistada, siis anna mulle töötus, et sa varjupaiga haigete ja puudust kannatajate jaoks minu idee järele asutad, mis sul mitte raske ei ole.

Ela hästi, kallis sõber ja vend, — aiman, et meie teineteist siin ilmas enam näha ei või. — Sellepärast palun sel tunnil kõrgema õnnistust sulle ja sinu edaspidisele tegevusele. Olgu sulle võimaldatud, sinu kõrget lubamist õnnelikult täita võida, ning olen kindel, et ka sina, kui ükskord sinu lahkumistund tuleb, sama kergelt ja rahulikult sellest ilmast lahkud, kui kõik hääd inimesed, kellele nende südametunnistuse hääl rahustavaid sõnu sosistab:

„Sa ei ole mitte asjata elanud.“

Jäta mulle enesest hääd mälestused.—

Ja nüüd jumalaga; sind alati armastav vana sõber ja vend

dr. phil. Nicolson.

Stefan Brandt oli, kui ta selle kirja lõpuni oli lugenud, sügavasse mõttesse vajunud. Väline ilm oli talle sel silma-

pilgul nagu surnud, sest tema vaimusilmist libisesid mälestused nagu kino pilt mööda, mälestused mis dr. Nicolsoni nime ja tema töötusega 25 aasta eest ühenduses olid. Ta oli otse imestanud, kui selgelt ja täpselt minevik temas elustuda võis. Ja tõesti, mälestus on üks imelik salapärane nähtus.

Et ta meis aga igapäev ja isegi iga tund korduda võib, sellepärast mõtleme vähe temast. See on nagu ühe puu kasvamise, ühe lille õitsemise, ühe lapse arenemisega; need kõik on loomise imed, samane mõistatus, nagu tähtede rahulik liikumine; ainult see, et meie seda igapäev näeme, laseb meid selle kui hariliku nähtuse pääle vaadata. Ons meie pääaju tõesti selle suure, hästi korraldatud arhiivi sarnane, milles kõik kujud ja stseenid, mida meie silm näinud, kõik sõnad, hääled ja harmooniid, mida meie kõrv kuulnud, kõik lõhnad, mis meie meeli hurmanud, kõik intellektuaalsed varad, mida suure vaevaga paljude aastate kestes kogunud oleme, ons kõik need sündmused, ettekujutused ja taotlused üksikutes närvi-rakukestes mitmesuguste registrite järele paigale pandud, et aastakümnete järele ühe välise põhjuse või impulsiivse tahte läbi korraga meie teadvusesse kerkida? Ent just see teadus, mis meile mõtlemise ja meelespidamise nähtust sel teel seletab, õpetab ühtlasi, et terve inimese organism aine vahetuse seaduse alla käib ning et umbes iga seitsme aasta järele ka iga närvi-rakuke uuendatud on. Ent peame tunnistama, et hoolimata aine vahetusest armid ikkagi järele jäävad, olgugi et nad kahvatumaks muutuvad, — kuid siiski on mälestamine mõistatus, sest ruumid on sagedasti meie pääaju rakukestes imekspeanemise väärt teravad ja selged. Vast on pääaju siis ainult alam organ — sarnane läätsale projektsioonaparaadis, või fonograafi keerlevale membranile? Klaasile maalitud pildid on läätsa taga, plate häälekirjaga membrani all. Kes võib ütelda, et inimese hing lõpuks mitte tõsine mälestus — kujude arhiiv, vaimu — valgus ning pääaju projektsioonaparaat ei ole. —

Ja siiski, kui meie üheks silmapilguks oletam, et see, mida meie mõtteks ja järelmõtlemiseks nimetame, lõpuks ometi midagi muud ei ole, kui vastuvõetavate muljete kinni-pidamine ajurakukestes (mida üle 600,000,000 arvatakse), ning

nende reeglipärane asetumine rakkude lülistikku, siis jääb ikkagi veel küsimus lahtiseks kus on selle korraldava jõu asupaik, mis need 600.000.000 närvirakukest õiges järjekorras liidab. Poleks mingit juhtivat jõudu olemas, siis ei oleks ka ainustki korrapärast mõtet. Ta on aga tõepoolest siiski olemas, sest üle kõigi mõtete, üle kõigi meeletuletuste seisab „tahe“ ühl või teist mõtelda, lõpuks veel mõnede inimeste juures võime kõiki mõtteid vaikima sundida. Peate selle peab aga inimaju uute loovate mõtete esilekutsumise võime omandama, kuidas peavad miljonid närvirakukestest iseenesest uusi kombinatsioone esile kutsuda suutma, uusi ühendusi ja lõpuks loovaid mõtteid produtseerima? Suurepärasel arhiivil pole ühtki arhivaari, toredal mänguriistal ainustki mängijat.

Ning see on usk, see on vaimline toit, mida teadus tänapäevani rahvale kui viimase äratundmise võimaluse jätab!

Laseme väikese kõrvalekaldumise psühholoogia tumedale alale kõrvale jääda.

Stefan Brandtil ei olnud mitte üksi selged mälestuse-kujud, mis teda välisele ilmale kadunuks tegid, ei, ka tema sisemine tunne vibreeris tuntavalt, tema hing oli tänulikkudest tunnetest vallatud ning ta tundis selgelt, et nüüd silmapilk oli tulnud, kus dr. Nicolson teist korda otsustavalt tema ellu astus.

Imelik, ka 25 aasta eest oli ta oma elus surnud, äärmiselt kriitilise punktini jõudnud, ning sääl oli dr. Nicolson see olnud, kes teda jälle edasi aitas. Nii pidi Stefan Brandt tahtmatult selle esimese kokkupuutumise pääle oma vana sõbraga mõtlema.

Kehaliselt ja hingeliselt murtud, surmakandidaat, kellele iga selgeltnägi ja inimene peatset lõppu täie kindlusega ette kuulutada võis, kui ta teda mitte tarviliku lausega:

„Teie kosute varsti,“ petta ei oleks tahtnud, nii vankus 25 aasta eest noor inseneer Stefan Brandt suurepärasel Ragusa rannal. Nagu kibe ironia tundus talle ta elu seni. Vaevalt oli aasta möödunud, kui ta oma studiumi õnnelikult lõpetanud oli; ainult lühikest aega oli ta praktilises elus seisnud, viimaks pidi ta luua võima ning sääl õeldi selle asemel,

„ennast liig väsitanud, noormees, tarvis pehmesse lõunasse sõita, aasta pärast vast ehk olete jälle tugev küllalt, et oma sihti saavutada.“

Sellejuures ei arvanud aga tema Viini arst, kes talle sarnast nõu andis, ise sugugi selle pääle, et tema patsient kunagi töövõmelisena tagasi pöörab. Kopsutõbi selles vanaduses üleliigse jõupingutuse tagajärjel arenemise aastatel viis selleaegsete arvamiste järele igäühe peaaegu kindlasti hauda. Seda teadis tema arst üsna hästi! „Aga ei tohi kunagi lootusi röövida, ning kes teab, kas teda kliima vahetus päästa suudab,“ — nii oli arst omas südames mõtelnud. „Isegi kõige pahemal juhtumisel on noormehel vähemalt üks kevade veel sinise Aadria ääres elada.“ (Järgneb.)

Teosoofia.

(Järg.)

Varem kristlastest kõneldes selgus juba, et see, mis tehakse mitte nii tähtis ei ole, kui see, mis pärast midagi tehakse ja kuidas seda tehakse. Tuleks tõlneri ja variseri palvetamise lugu templis meelde tuletada, mis kõigile tuttav, kuid sellest hoolimata korratatakse teda pea kõikide poolt.

Uskusid lähemalt vaadeldes ja nende väliseid vorme õigest tuumast lahutada püüdes kerkib küsimus, milles seisab siis kahe kristlise kiriku, katoligu ja Lutheri usu silmapaistvam vahe. Täpselt võetud ainult väliseis tseremooniais, mille kristlise õpetuse olulise elemendiga midagi ühist ei ole. Kõrgete omaduste isiklikkuset armastuse, aitamisvalmsuse arendamises on õieti Kristuse õpetuse tuum. Kuid seda sama näitab meile teosoofia ka igas teises usus.

Kõik muu, mis selle küljes ja ümber, on ainult ühe ja sama õpetuse väline koor, mis ainult selleks vaja, et teda üksikute rahvaste maitsele vastuvõetavaks ja meelepäraseks teha.

Kes Itaalias on olnud ja itaallaste karakterid ning temperamentid tähele on pannud, sellel pole raske ära näha, et sellele rahvale, kes nii palju rõhku välise hülguse, tseremooniate ja

suurepäraste etenduste peale paneb, kuiv Lutheri kirik läheneda ei või, vaid ainult katoligu kirik seal oma aset võib täita.

Sõna „religioon“ põlvneb ladinakeelsest sõnast „religio“ — side, ühendus; usu mõttes oleks see inimeste ühinemine Jumalaga. Jälgides sellelt seisukohalt kõiki usuõpetusi näeme, et neis kõigis ligemise armastuse, headuse, suuremeelsuse ning kõige kaunimate omaduste arenemise tee kätte näidatakse egoismi ja muid pahesid võitma juhitakse.

Seda õpetust ei leia meie aga mitte üksi kõigis ristiuskudes, vaid ka nõnda nimetatud paganauskudes, nagu Buddha, Muhamedi ja indude omades.

Et üks ja sama õpetus mitmesuguses vormis mitte igale ühele ja mitte igal maal kohane pole, see ei tähenda veel, et väline kest, mis ühele rahvale olulisest arusaamiseks kohane, kuidagi teistest parem oleks.

Et iga rahvatüübile religiooni õigeks arusaamiseks isesugune väline vorm vaja oli, sellest ja ei millestki muust põlvenevad mitmesugused kirikud ja usud.

Tõsiasjade mittetundmise ja võib olla lühikese nägemise tõttu on pearõhku ainult väliste vormide peale pandud, kuid mitte märgatud, et tõeliselt ainult üks religioon olemas on. Teosofia mittetundmine lubas aga arvamisel, et teosofia paganausku tagasipööramine on, üldiseks saada. Nagu allpool näidatud, leitakse teosofia vaatekohast jälgides praeguste kristlaste hulgas palju enam paganaid, uskmataid, kui buddistide, indude ja teiste niinimetatud paganate hulgas, mida ka suur ateistide hulk meie keskel tõendab.

Kui meelde tuletame, et kõik üksikud usud väga mitmesugustel aegadel ja mitmesugustel arenemisjärgudel rahvas-tele omaks said, siis selgub igaleühele, et see õpetus mitte ühes ja samas vormis ilmuda ei võinudki. Selle ühtluse äratundmisega veendume, et kõik ainult üht üksust moodustab ja kõik üksused erandita ainult ühe suure üksuse osakesed on.

Suurt rõhku pannakse veel praegu autoriteetide ja välja- paistvate isikute arvamise peale, kuid seisukohalt, mida vahe- tegemise võimega võidetakse, võimaldab sellest ekshiarvamisest arusaamise. Autor näiteks, kes enesele kuidagi nime on teinud,

aunab mõne uue töö välja, mida kohe vastu võetakse ja silmapaistvalt heatahteliselt arvustatakse. Oleks aga see töö mõne tundmata autori oma olnud, siis poleks ta 1) võib olla väljaandjat leidnudki, 2) palju nõrgema kriitika vääriliseks saanud ja 3) vähema reklaami tõttu publikumile võõraks jäänud. Kuid ometi pole tähtis, kes midagi teeb, vaid mis keegi teeb ja kui hea töö enesest on. Seab mõni kuulus professor hüpoteesi üles, siis on paljud juba valmis pikema järelemõtlemiseta seda õigeks pidama, sest kui professor X seda ütleb, siis peab ta ka juba õige olema. Professor X on siis mõõduandev suurus, kuid mitte enam see, mida ta ütleb.

Teosoofilised õpetused nõuavad meilt aga kõige pealt, et meie mitte kunagi mõnele autoriteedile pimedast peast järele ei jaataks, sest see oma äratundmiseta tõekstunnistamine saaks meie järelemõtlemis — võimele ja kogu iseseisvale arenemisele tõkkeks ees olema. Et midagi vastu võtta, selleks peame seda enne ilma autoriteetide arvamistesse veendumata ise proovima. Sellest seisukohast välja minnes ei taha teosofia end iialgi kellegile peale sundida, kedagi ümber pöörata, ega mõnd uut usku või sekti moodustada, veel vähem tahab ta aga pimedat usku oma õpetustesse nõuda. Jgaüks võib selle õpetuse õigust kindlaks määrata ja sellese veenduda.

Et igal ajal mitu külge on ja, et ta igast küljest isemoodi välja näeb, ehk teiste sõnadega mitmesugustest seisukohtadest vaatejail isesugust nägu näitab, nii et mõne oletuse tõelikust ainult siis konstateerida võib, kui seisukohale ennast asetatakse, ja asjaolu samalt seisukohalt jälgitakse, kust oletus põlvenes. Nii asju teatud seisukohalt jälgides, võidakse neid õieti hinnata. Sellelt seisukohalt välja minnes ei nõua teosofia oma õpetuste vastuvõtmist, küll aga seda, et igaüks seda vastu võtaks ehk jätaks, mis ta enese äratundmine tõeks peab.

(Järgneb.)

Mis on hüpnootism ja spiritism?

Missugused on tagajärjed praktilises tegevuses nende alal?

A. V.

On olemas tänapäev vähe inimesi, kes mitte hüpnootismi või spiritismiga tegemist pole teinud ehk kes seda heameelega ei teeks, kuid seni veel võimalust selleks pole leidnud. Huvi nende küsimuste vastu on igatahes igas ringkonnas suur ja sellepärast on see ka väärt, et selgelt ära määrata mis hüpnootism ja spiritism on, kuidas ta väljendub ja millised tagajärjed kõikidele osavõtjatele sellest on. Selgelt ja juhatavalt sünnib see töös: „Suur psühholoogiline kuritegu“ („Das grosse psychologische Verbrechen“ von I. K.), välja annud Florence Huntley, Arved Strauch'i kirjastus, Leipzig. Igaüks kes asjast huvitatud, peaks seda isesugust kergelt ja arusaadavalt kirjutatud põhjalikku tööd lugenud olema. Et laiematele ringkondadele vähemalt aimu hüpnootismi spiritismi olemusest ja mõjust anda, selleks ülalnimetatud töö lõpust lühike väljavõte. Toonitada tuleks, et niisugune lühike väljavõte ainult puudulikult seda probleemi käsitada võib. Kuid nende ridade otstarve on ainult nende tähtsate küsimuste peale tähelepanu juhtida ja originaali uurimisele viia.

Algul näitab „Suure psühholoogilise kuriteo“ autor seda kui kuritegu inimese intelligendi hinge ehk inimese õige olemuse vastu, et tema oma õigused, eesõigused, kasud, jõud ehk võimalused, mis temale Jumalast ehk loodusest antud, on röövinud.

Esimene osa tööst on pühendatud hüpnootismile. Kõige enne seletatakse rida nähtusi nõnda, kuidas neid pärast tarvitama ja mõistma peab. Et valearvamist ära hoida, toome osa nendest seletustest sõna sõnalt.

„Hüpnootisöör: inimene, kes meelega teise inimese tahtmise, ennastmäärava jõu ja meelegaorganide üle valitseb.“

„Subjekt: inimene, kelle tahtmine, ennastmäärav jõud ja meelegaorganid hüpnootisööri võimu all seisavad.“

„Hüpnootism on protsess, mille läbi hüpnootisöör võimu oma subjekti tahtmise, ennastmääravate jõudude ja meelegaorganide üle kätte saab, kinni hoiab ja tarvitab.“

Edasi tuleb psüühiline vahekord, mis kahe inimese vahel kogu protsessi vältel on.

„Hüpnootiline suggestioon: nõnda nimetatud „suggestioon“ (mõjumine), mida hüpnootisöör oma subjektile üle kannab, sealjuures viimast hüpnootilise võimule alla painutab.“

„Vaba suggestioon: mõju (suggestioon), mis isikult teisele üle kantakse, sealjuures on mõlemad täiesti oma tahtejõu valitsejad ja mõtlemisvõimelised; see tähendab kumbki nendest ei seisa hüpnooti vägivalla all. Iga isik talitab selle juhtumise juures vabalt oma tahtmise järele.“

„Telepaatiline suggestioon: vaba suggestioon, mis ühelt isikult teisele mõtteprotsessi kaudu üle kantakse harilikkude psüühiliste ühendusabinõudeta.“

Et seda tähendust vastupidi iga hüpnootilise suggestiooni kohta tarvitatakse, siis on tarvis tähendada, et see telepaatiline suggestioon ärarippumata on, hüpnootiline aga mitte.

Hüpnootism on seega protsess, mille läbi üks isik — hüpnootisöör — võime subjekti tahtmise, ennastmääravate jõudude ja meeleorganide üle kätte saab, kinni hoiab ja tarvitab. Hüpnootism on aga tõeliselt ainult niivõrd olemas, kui võrd subjekti tahtmine ehk tahtejõud hüpnootisööri tahtele allub ehk temast kontroleeritud on.

Kõik hüpnootisöörid püüavad aga hoolega mainitud definitsioonid valeks tunnistada, sest kui nad selle tõeks tunnistaksid, siis süüdistataks neid raskes kuritöös, elukutse väljaarendamises ja seisukordade saavutamises, mis võimaldavad nende poolt hüpnootiseeritute isikute tahtmise ja ennastmääravate jõudude üle valitsemise.

Selle süüdistuse ülalhoidmine tähendab orjust tema kõige raskemal kujul. Inimhing ja mõistus protesteerivad igasuguse orjuse vastu; ühiskonna südametunnistus mõistab seda hukka, iga moraalne tunne, iga kõrgem püüe paneb sellele vastu. Ning sellepärast on need mehed ühiskonna ees kunsti väljaarendamises süüdi, mis mitte ainult keha orjastamist, vaid ka hinge orjastamist oma kaasinimeste juures võimaldab.

Hüpnootisööride lihtsast süüdistuste tagasitõrjumisest on vähe ja nad pörkavad igaühele tuntud tõsiasjadele risti vastu.

Autor toob terve rea näitusi hüpnosisööridel, kes kõigest hoolimata hüpnosisi õigustavad. Toome mõned nende ütlustest:

„Hüpnosis ehk hüpnootiline uni on tingitud meeleoluseisust, milles subjekti vaimline tegevus ja tahtejõud operaatori võimuses seisavad, selle seisukorra esile kutsuvad.“

„Subjekt, mis tema vaimlisesse ja kehalisesse tegevusesse puutub, on täiesti hüpnosisööri tahtmisele allunud.“

„Hüpnosiseeritud isik näeb, kuuleb, maitseb, haistab ja tunneb ainult seda, mis hüpnosisöör ütleb, et tema nägema, kuulma, maitsma, haistma ja tundma peab — ja mitte midagi muud. Selleks ajaks on tema oma individualiteedi üle annud isikule, kes teda hüpnosiseerib.“

„Ebaloomulikku seisukorda, millesse mõned isikud teise isiku tahtmise läbi kantakse, iseloomustab tahtejõu üleandmine ja välispidine suggestioon.“

„Hüpnosisil on väga mitmesugused kraadid. Alates kõige kergemast hüpnosisi vormist kuni kõige sügavama staadiumini ja organismi tegevuse täielise lõppemiseni. Alguses näib subjekt peaaegu kõigis selles täiesti teadlik olevat, mis tema ümber sünnib. Seisukorra süvenemisega aga kaob järk järgult kontroll niihästi vaba annete ja võimete, kui ka oma tahtejõu ning välisilma muljete üle. Sügavas seisukorras, lethargias ehk katalepsias ei ole tema meelemärkus enam mitte füüsiliste meeleorganidega ühenduses. Selles seisukorras ollakse ainult automaatiline tööriist, mis operaatori tahtmisele täiesti on allunud.

Operaatori tahtmine võtab võimu, tükati ehk täiesti, oma kätte, mille kaudu subjekti meelemärkust vaimlises piirkonnas kätte saadakse.

Olgu siin tähendatud, et operaatoril ei ole tarvis oma soovi ehk käsku välja rääkida, seda saavutab tema väljarääkimata mõte, tema tahe. Selle tõsiasja olulisust võib selle läbi kinnitada, et subjektil kõravad kinni topitakse ehk toas niisugust müra tehakse, et ükski juuresolija sõnagi sellest mõista ei või, mis operaator ütleb — subjekt aga täidab igal juhtumisel tema käskusid, nagu oleks ta igast sõnast aru saanud.

Karakteriseeriv on ka sagedasti korduv eksperiment: subjekt hüpnotiseeritakse ja sellepeale annab temale operaator suggestiooni, et teatud isik publikumis temale rasket ülekohut teinud ja sellepärast surma ära teeninud. Subjektile ulatatakse sellepeale nuga, käsuga nimetatud isik surmata. Kiirelt tahab ta seda käsku täita, ligineb isikule, tõstab noa — aga ei tapa. Miks? Mispärast ei vii ta eksperimenti kaugemale, kui selle kriitilise punktini? Subjekt tegi seda täielikul põhjusel, mis hüpnotisööri hinges peitus, käsutavat sõna, tappa, ta ei kuulegi. Hüpnotisöör ei võigi kuritahtlist tõuget enesest välja anda, kui temas eneses seda ei ole. Hüpnotisööri iseteadvuse tagaseinal on kogu eksperimendi ajal mitte tõeline surmamise, küll aga kaitsmise iha. Sellepärast ei tee subjekt seda otsustavat liigutust. Kõik head ja pahad impulsid, mis subjektile hüpnoosi ajal on, vastavad hüpnotisööri tahtmisele, kellele tema oma individualiteedi on üle annud.

Kuulus hüpnotisöör kirjutab: „Olin sagedasti üllatuseks patsientidelt kuulnud, et neil mitu päeva peale hüpnotiseerimist tundmisi ja tahtmisi tegude järele oli, millest mina mitte midagi nimetanud ei olnud, kuid hüpnotiseerimise ajal minu iseteadvuse tagaseinal olid.“ Missugused oleksid aga tagajärjed olnud, kui tundmised ja tahtmised tegude järele, mis operaatori „iseteadvuse tagaseinal“ kuritahtlised ehk ebamoraalset laadi oleksid olnud!

Hüpnotismi sõbrad tõendavad sagedasti, et see väärtuslik arstimisabinõu on — nimelt: 1) et hüpnoosi hirurgias kui anaesthetilist rohtu tarvitada võib; 2) et hüpnootiline suggestioon mitmesugused haigused võib terveks teha; 3) et hüpnootilise protsessi läbi pahad kombad võib ära võita. „Suure psühholoogilise kuriteo“ autor ütleb et elukutseliste hüpnotisööride hüpnootiliste protsesside tarvitamine haiguste kaotamiseks täiesti õigustatud on. Kuid statistika näitab, et peale professionaal hüpnotistide teadaandmiste veel teised tähtsad tösiasiad hüpnootilistes protsessides peituvad, mille tõttu hüpnootiline tervestegemine üsna küsitavaks saab.

Järgneb.

Tunne iseennast.

Kes mõnd sihti saavutada tahab, peab end rahulise usaldusega enese vastu läitma, ning oma jõusse, uskuma et ta seda saavutab.

Ärgu algetagu mitte endale tuhandete küsimuste säädmi-sega, mille peale vastust ei leita, vaid praktilise tegevusega, sest ainult selle resulaat on uus olemine, mitte aga mõne teise arvamine ja uskumine.

Küsimused, mille peale sa iseenele vastust anda ei suuda, ei leia ka siis lõpulikku vastust, kui teistelt seda kuuled.

Sinus eneses peab sinu olemine ja mõtlemine oma sügavama põhjenduse leidma.

Hoia oma rahu igal juhtumisel alal, ja kui sa seda veel mitte ei suuda, siis kasvata end selleni.

Kõik asjad ja olukorrad ses ilmas on meile alati ainult seda, mida meie neist enesele ette kujutame.

Sinus eneses on peaaegu piiramatu jõud ja seda enam annab sinu jõud end sinule tunda, mida enam sa teda tarvitama õpid.

Et sa ise enesele täiel määral rõõmuks võiksid olla, selleks annan sulle kõik õpetused. — Tahan „kunstnikku“ sinus äratada, kes sinust igavese Jumala pildi võib luua, kuid sina ise oled siin see kunstnik ja kunsttöö ühekorraga.

Kaua on viivitanud „kunstnik“ sinus sinu loomisega, — ja sa oled isegi unustanud, et sina ise see oled, kes ainult sulle sinu igavese vormi võib anda.

Ikka oled sa juhuslik kaju, mis sulle väljastpoolt anti, kuid tahaksin näha sind vabana sellest usust. Mis sulle väljastpoolt sinu tähe läbi hääd või halba osaks sai, ei ole mitte saatus, mille eest sa põgeneda ei või — see peab sind ainult suurematele pingutustele viima, et kõik hääd ja pahed sinu kõrge sihi kasuks painduks.

„Kunstnik“ sinus tarvitab oma vormimise ainet, nii nagu ta seda leiab, ja selles näitabki end tema kunst, et ta oma materjaali, nii hästi anded, kui ka puudused kõige paremal viisil kunsttöö teenistusesse paneb.

Sa pead ainult ise selle töö loojat „kunstnikku“ enesest tundma õppima, ka siis kui sa seni arvanud oled ennem kuiv elu rehendusmasin olla, et sellele vastata! —

Kui sa ennast vastuvõtlikuks teeksid selle hüide kuulmiseks, mida kord ühe õnnistustempli preestrid sissekäigu kohta valada lasksid: „Tunne iseennast.“

Mõnda „poliitilistest parteidest.“

(Järg. *)

Kolmas, kõige tähtsam asi, mis silma paistab, on see, et terve võitlus on sihitud mitte pahede eneste, vaid nende tagajärgede vastu. Puht südamliselt öeldud, parteisid selles süüdistada ei või, sest nad pole kõigi hädade ja pahede algpõhjusti õieti veel mõistnudgi ning sellest siis see võitlus tühjuses, mis midagi asjas ei muuda, kuidas ta ka ei lõpeks ja missugune partei ka jämeda otsa oma kätte ei võtaks. Siin kordub ainult matemaatika seadus: tegurite ümberpaigutamisest summa ei muutu ja need kes täna arvustavad satuvad ise arvustuse alla samal viisil ja nendesamade parteide poolt, keda nüüd arvustakse. Nii on juba olnud ja saab ka olema, seni, kui arusaamine tuleb, et ühes peres peab ka üks meel valitsema. Et tõdesid ilmas pole nii palju ette nähtud, palju parteisid on tekkinud, seepärast [peavad parteid kokku leppima, et tõsiselt, mitte Pilatuse kombel küsimusele läheneda, milles tõde seisab, ja mis kohustusi rahva huvid — mitte kitsarinnalised klassihuvid, mis juba küllalt häda ja viletsust ilma on toonud, vaid rahva huvid neile peale panevad.

Parteidel peaks selleks küllalt julgust olema, et ausalt eneste puudused üles leida, seda määratud hädaohtu tundma õppida, mis peitub vastolude tekkimises ühe orgaanilise üksuse — rahva hulgas. Oma tegevust uutele radadele juhtides, mis vabad oleksid igasugusest jõudude killustamisest ning arvesse võtaks seda tõsiasja, et rahvas ja klass (veel vähem mõni kildkond) mitte üks ja sama mõiste pole. Et orgaaniline üksus — rahvas, looduseseadustele sarnase

*) Algus v. „U. A.“ Nr. 2.

õiguse tervelt olemasolemiseks omab, mille killustamine sama loodusevastane tegu on, kui mõne liikme äralõikamine ühe organismi kehast. Edasi peab majanduslisi küsimusi põhjalikumalt tundma õpima, kui seda seni on tehtud, ja siis avaneb ka sellel alal vaba ja loova tegevuse võimalus, mis mitte kellelegi kahju, vaid kõigile kasutoov saab olema. Jääb ära see igavaks läinud põhjuste otsimine ja leidmine sealt, kus neid olemas pole ning selguvad kõigi viletsuste tõsised põhjused, milliste kõrvaldamine ühisel jõul kergem saab olema, kui see praegu näib.

Kui parteid aga kõige lähemal ajal ühinemise ideed arvesse ei võta, pöörab kõige suurem partei — parteita kodanik neile lihtsalt selja. Parteides on aga küllalt arenenud ja isikuliselt tublid tööjõudused, kes rahva kasuks võiksid töötada, ja kes sarnasel korral väljaspool aktiivset tegevust jäävad. Nende ärajäämine oleks aga parteide killustamise poliitika kõrgemaks saavutuseks.

Lähematel päevadel ilmub trükist
eraraamatuna

„Ajajärgud inimelus,“

mis esimene omapärane eesti-
keelne hingeteatusline teos on.

Hind 50 mrk.

Tellimise aadress:

A. Raudsepa trükikoda, Tallinnas,
Rataskaevu tän. 6, kõnetr. 18-15.

„Uued Avarused“ üksiknumbrid on saada:

Tallinnas: „Päevaleht,“ „Rahvaülikool,“ „Vaba Maa,“ Valteri,
Pihlaka, Mutso rmtkaupl. ja Paju kontoris.
Tartus: Gross ja Ko., „Sõnavara,“ Raudsepp Küüni tän. 1
Narvas: Koiksoni rmtkp.
Viljandis: Leokese ja Kalkuni raamatukaupl.
Paides: Seidelbergi rmtkp.
Võrus: Songi ja Semmi rmtkp.
Valgas: Lapik & Saare ja „Lõuna-Eesti“ rmtkp.
Haapsalus: Tamvere ja Koppeli rmtkp.
Kuresaares: „Saaremaa Kirj.-Üh.“ rmtkp.
Narva Jõesuus: Retsniku raamatukauplus.
Pärnus: „Uudised“ ja Adamsoni rmtkp.
Rakveres: Priimanni, N. Erna ja „Odamees“ rmtkp.
Suure-Jaanis: Mutli raamatukaupluses
Abjas: Sauli rmtkp.
Jõhvis: Niggoli rmtkp.
Väike-Maarjas: Kihlefeldti rmtkp.
Põltsamaal: Jürmanni raamatukaup.
Kanepis: Abeli raamatukaup.
Tõrvas: Ilissoni raamatukaup.
Tapal: Luuk'i raamatuk.
Simunas: Koolmeisteri raamatuk.
Keilas: Kulp'i raamatuk.
Otepääl: Semmi raamatuk.
Allikul: Rumvoldi raamatuk.
Antslas: Kivi raamatukaupluses.

ning kõigis raudtee jaama raamatukappides.

Lugejaid

kes selles ajakirjas käsitatud ainetest huvitatud on,
palub toimetus kõigi küsimustega pöörduda

Tallinn, Postkast 103.

Vastused saavad võimalikult ajakirjas avaldatud.

Vastutav toimetaja ja väljaandja **Gotfried Rosendorff.**

Trükitud **A. Raudsepa** trükikojas, Tallinnas Rataskaevu tän. 6.

Elukinnitus

on minu arvates igale inimesele, kellel perekond on, hädasti tarviline.

Professor A. N i k i s c h.

Selle kohta, et varanduse kinnitus tarvilik on, on igäüks kindlal arvamisel. Iga majaperemees kinnitab oma maja, iga suurem kaupmees omad kaubad, kuid tähtsam kui tulekinnitus on perekonnale toitja kinnitus. On võimalik, et maja ja kaubad ära ei põle, kuid kindel on, et inimene sureb. Sureb aga perekonna toitja, siis sattub perekond raskemasse seisukorda kui oma varanduse kaotuse läbi.

Sellepärast on perekonna ülevalpidaja kinnitus surma juhuseks perekonnale tingimata tarviline.

Eestimaa Kinnitus A-S. „Eka“ toimetab kõige soodsamatel tingimustel elukinnitusi arstilise järelevaatusega ja ilma. Peale selle toimetab „Eka“ tulekinnitusi, veokinnitusi, mitmesuguseid autokinnitusi ja õnnetusjuhuste kinnitusi.

Kirjutage postkaardi, andke üles oma vanus, ja Teile saadab täpise pakkumise

Eestimaa Kinnitus A-S. „E K A“

J u h a t u s.

Tallinn, Pikk t. nr. 6, omas majas.

Tel. 12-59 ja 22-14.